

За единствения Бог

Между Египет и Месопотамия се простира земя с дълбоки долини и тучни пасища. Преди хиляди години скотовъдци пасели там своите стада. Те отглеждали лози и пшеница, а вечер се събирали заедно и пеели песни, както правят и днес хората на село. Но тъй като тази земя била разположена между Египет и Вавилон, тя била покорена и управлявана най-напред от египтяните, след това я завладели вавилонците, така че нейните обитатели постоянно били отвеждани силом ту тук, ту там. Те също си строили градове и крепости, но полза от тях нямало. Не били достатъчно силни да отблъскват мощните армии на съседите.

„Това е много тъжно, но не е история, защото такава вероятно е била съдбата на още хиляди други малки племена“, бихте казали и то с пълно основание. Само че този народ имал нещо особено, защото колкото и

малък и беззащитен да бил, той не само станал част от историята, но и сам творил история, с което искам да кажа, че имал дял във всички събития и истории оттогава насам. И това особено нещо било неговата религия.

Всички други народи се молели на много богове. Нали си спомняте Изида и Озирис, Ваал и Астарта? Но тези пастири отправяли молитвите си само към един бог, към *своя* Бог, защото вярвали, че той закриля и напътства само тях. И когато вечер пеели край огньовете за своите дела и битки, те всъщност възпявали *неговите* дела и *неговите* битки. Техният Бог, пеели те, бил по-добър, по-силен и по-мъдър от всички богове на езичниците. Той е единственият Бог изобщо, се казвало в песните им, предавани от поколение на поколение през годините. И славели единствения Бог, който сътворил небето и земята, слънцето и луната, земята и водата, растенията и животните, както и хората. Единственият Бог, дори да им се разгневи яростно, като им прати буря, никога нямало да изостави своя народ. Закрилял ги дори когато ги преследвали египтяните, и когато вавилонците ги отвеждали в плен, защото те се гордеели и вярвали, че са *неговият* народ, а той е *техният* Бог. Сигурно вече сте познали кой е този забележителен народ от пастири. Това били евреите. А песните за техните дела, които всъщност били делата на техния Бог, представляват Стария завет на Библията.

Един ден – но дотогава има още време – когато прочетете Библията, ще намерите там много истории за древните времена, разказани така живо, както в никоя друга книга. Вероятно много от нещата в библейската история още сега можете сами да си представите

по-ясно, отколкото преди. Сигурно знаете историята на Аврам. Спомняте ли си откъде е дошъл той? Пише го в Първа книга Мойсеева, известна като Битие, в 11 глава: от Ур Халдейски. Ур беше онази могила от руини край Персийския залив, от която са изкопани много древни предмети: арфи и дъски за игра, оръжия и накити. Аврам не е живял там чак толкова отдавна, а по времето на Хамурапи, великия законодател. Това било – както вече добре знаем! – около 1700 година преди Христа. За някои от строгите и справедливи закони на Хамурапи се говори и в Библията.

Библията разказва не само това за старите вавилонци. Сигурно си спомняте какво се случило с Вавилонската кула, строена от жителите на един голям град, които искали да стигнат до небето и да се изравнят с Бог? Ала според преданието, Той наказал хората, като направил така, че всеки един от тях да говори отделен език, та да не могат да се разбират помежду си. Това е историята на кулата във Вавилон, която сега сигурно можете по-добре да си представите, защото вече знаете, че вавилонците издигали шеметно високи кули, чиито върхове „опирали в небето“ и чрез които те искали да се приближат до слънцето, луната и звездите.

Историята на Ной и потопа също станала в Месопотамия. Нееднократно там са изравяни глинени плочки с клиновидно писмо, върху които са описани събития, много сходни с разказаното в Библията.

В Библията четем и за потомците на Аврам от Ур, един от които е Йосиф, син на Яков, същият, който бил продаден от братята си, така че се озовал в Египет и от роб станал съветник и министър на фараона. Знаете

сигурно и историята за глада, настанал по цялата земя, и как братята на Йосиф поели към богатия Египет, за да купят зърно. Тогава пирамидите вече са съществували от повече от 1000 години и Йосиф и неговите братя сигурно са им се дивели както ние днес.

Така синовете на Яков и техните деца се преселили в Египет, ала скоро били заставени да се потят от изнурителна работа за фараона, както преди тях египтяните при строежа на пирамидите. В глава 1 от Втора книга Мойсеева или Изход пише: „...египтяните принуждаваха с жестокост Израилевите синове да работят с глина и тухли и с всякакъв вид друга работа, с която вгорчаваха живота им...“. Най-сетне Мойсей извел евреите от Египет в пустинята. Това станало вероятно през 1250 година преди Христа. Оттам те се опитали отново да си възвърнат Обетованата земя, както наричали земята на Ханаан, в която някога живели техните предци от Аврам нататък. Това им се удало след дълги, кървави и жестоки борби. Така те се сдобили със своя малка държава, чиято столица станал Йерусалим. Първият им цар бил Саул, който повел война срещу съседния народ, филистимците, и сам намерил смъртта си в една от битките.

За следващите царе, Давид и Соломон, в Библията са разказани много прекрасни истории, които вие сами ще прочетете някой ден. Мъдрият и справедлив цар Соломон управлявал малко след 1 000 година преди Христа, следователно близо 700 години след цар Хамурапи и 2100 години след фараона Менес. Той издигнал първия храм, пищен и величествен като египетските и вавилонските. Строили го не евреи, а чужденци от

съседните страни. Храмът имал една важна отличителна черта. Във вътрешността на езическите храмове се издигали обожествяваните статуи на Анубис с глава на чакал или на Ваал, комуто принасяли дори човешки жертви. За разлика от тях в най-святата вътрешна част на еврейските храмове нямало никакви изображения. Богът, който се явил най-първо на еврейския народ, великият и единствен Бог, не бивало да бъде изобразяван. Затова на евреите били дадени само каменните плочи с Десетте заповеди. Тъкмо чрез тях Бог се представял на хората.

След царуването на Соломон в живота на евреите настъпил лош обрат. Царството им се разделило на Израилско и Юдейско. Водени били много войни и най-накрая северната половина, Израилското царство, паднала през 722 година преди Христа под асирийска власт и била унищожена. Забележителното е, че непрестанните страдания и беди, сполетели малкия юдейски народ, го направили още по-набожен. Пред народа започнали да излизат и да дават напътствия не свещениците, а съвсем обикновени хора, които чувствали, че Бог говори чрез тях. В техните проповеди се повтаряло едно и също: „Сами сте си виновни за всички сполетели ви нещастия. Бог ви наказва за вашите грехове.“ В думите на тези пророци юдейският народ чувал винаги, че всичките му неволи са наказания и изпитания и че някога ще дойде голямото му избавление – Месията, Спасителят, който ще върне на народа някогашната му мощ и безкрайното щастие.

Ала теглото и злощастията още дълго нямали край. Нали си спомняте за могъщия вавилонски цар и пъл-

ководец Навуходоносор? В своя завоевателски поход срещу Египет той прегазил Обетованата земя, разрушил Йерусалим в 586 година преди Христа, избол очите на тогавашния му цар Седекия и отвел евреите като пленници във Вавилон.

Там те останали близо петдесет години, докато Вавилонското царство било опустошено през 538 година преди Христа от персийските му съседи. Когато юдеите се завърнали в своята родина, те вече не били същите. Различавали се от всички народи наоколо. Затворили се в себе си, защото останалите народи им се виждали като идолопоклонници, които така и не познали истинския Бог. По това време, преди около 2500 години, бил написан Старият завет – такъв, какъвто го познаваме и до днес. Другите народи ненавиждали и се подигравали на евреите заради това, че непрестанно приказвали за своя единствен Бог, когото никой не можел да види. А и загдето така строго спазвали най-суровите и неумолими закони и обичаи, само защото така им повелявал невидимият им бог.

И ако юдеите първи са се отдръпнали от останалите народи, то и съседите им постепенно започнали да избягват юдеите – този мъничък остатък от народ, зовящ се „богоизбран“, зает денем и нощем със своите свещени писания и напеви, опитвайки се да проумее защо единственият Бог позволява неговите хора да страдат толкова много.